

Jornades de Foment de la
Investigació

**ORGANITZACIÓ
DE CORPUS.
L'ESTRUCTURA
D'UNA BASE
DE DADES
DOCUMENTAL
APLICADA A LA
TRADUCCIÓ
JURÍDICA**

Autores

Esther Monzó Nebot *
Anabel Borja Albi †

1. INTRODUCCIÓ

Recopilar documents, classificar-los i analitzar-los són activitats vinculades al món jurídic des del codi d'Hammurabi (1700 aC), passant per la *Lex Duodecim Tabularum* (462 aC) i el *Codex Iustinianus* (c. 530 dC). L'objectiu i els destinataris d'aquestes recopilacions han estat sempre els mateixos, això és, la difusió en forma de publicació per satisfer les necessitats d'advocats, gestors, notaris, jutges o altres professionals del dret. Nosaltres entenem que l'organització que aquesta finalitat imposa s'allunya molt del que necessitaria un professional de la traducció.

Sensibles a aquesta mancança, que no rau pas en l'absència de material sinó més aviat en l'abundància d'aquest, el grup d'investigació en traducció jurídica de la Universitat Jaume I es va proposar, fa ja algun temps, oferir un corpus de textos jurídics especialment pensat per a traductors, on aquests professionals puguin accedir a textos originals, paral·lels i auxiliars,¹ que li permetran socialitzar-se en un àmbit de producció de textos jurídics (Borja, 1999; Monzó, 2000). El corpus ha estat dissenyat d'acord amb una estructura coherent a les necessitats reals del mercat de treball, amb la selecció de material més útil, l'organització més adient, la circulació més accessible a través de la xarxa i una anàlisi que en faci possible un aprofitament escrupolós.

La inexistència d'una base de dades d'aquestes característiques ens imposà, no obstant això, diversos obstacles en la investigació, atès que vam haver de solucionar tots els petits detalls a mesura que avançàvem. Els remeis havien de tenir presents diverses consideracions, entre les quals destacava la possibilitat d'ampliar el corpus contínuament sense fer minvar la comoditat en la recerca i en la recuperació de documents i creïem que en aquesta qüestió el més important era dissenyar una classificació comprensiva i flexible. Per tant, el que es proposa aquest article és, alhora que expliquem a grans trets el procés d'investigació mitjançant el qual vam decidir quina havia de ser l'estructura de la nostra base de dades, familiaritzar el lector amb una eina pensada especialment per al seu perfil.

2. BASES DE LA CLASSIFICACIÓ PER A LA RECERCA

En un procés una mica catàrtic, vam adoptar una orientació absolutament pràctica i ens vam preguntar el següent:

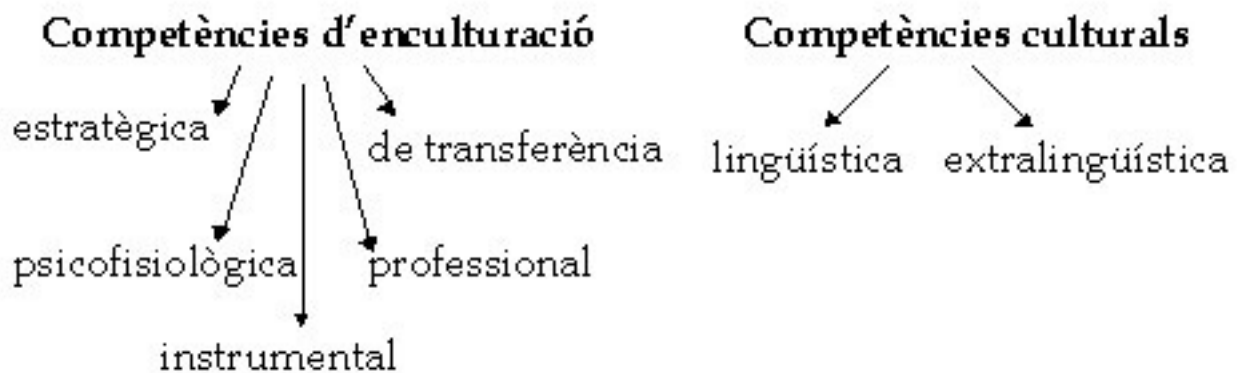
1. Si, davant d'una comanda de traducció jurídica, tinguéssim l'oportunitat de consultar en un mateix lloc els diversos gèneres² necessaris per escometre la tasca amb les màximes garanties, quina informació voldríem extraure'n?
2. I com ens agradaria trobar-los?

2.1. CONTINGUTS DEL CORPUS

Immediatament, la resposta a la primera part de la qüestió va brollar espontàniament: atesos, d'una banda, l'enfocament intercultural del grup d'investigació i, de l'altra, l'experiència pràctica dels membres amb el mètode de treball defensat. La informació que vam considerar rellevant es podia dividir en tres grans blocs: temàtics, textuals i lingüístics. Amb aquesta informació un traductor pot millorar amb un procés autodidacta les competències culturals, que són la lingüística i l'extralingüística. Al nostre parer, la consulta de textos jurídics en un corpus organitzat permet al traductor millorar el seu coneixement dels usos lingüístics i dels continguts temàtics dins de l'àmbit del dret.

La resta de competències descrites en Hurtado (1999), és a dir, instrumental-professional, psicofisiològica, de transferència i estratègica, no són possibles de desenvolupar amb aquest corpus d'una forma directa, és a dir, a través dels textos, a causa d'un motiu inherent a aquest, això és, el corpus s'ha creat per posar a la disposició de professionals i aspirants un conjunt treballat de documents per a la pràctica traductora, no per ensinistrar-los en altres qüestions relatives a la traducció.

Les competències traductores

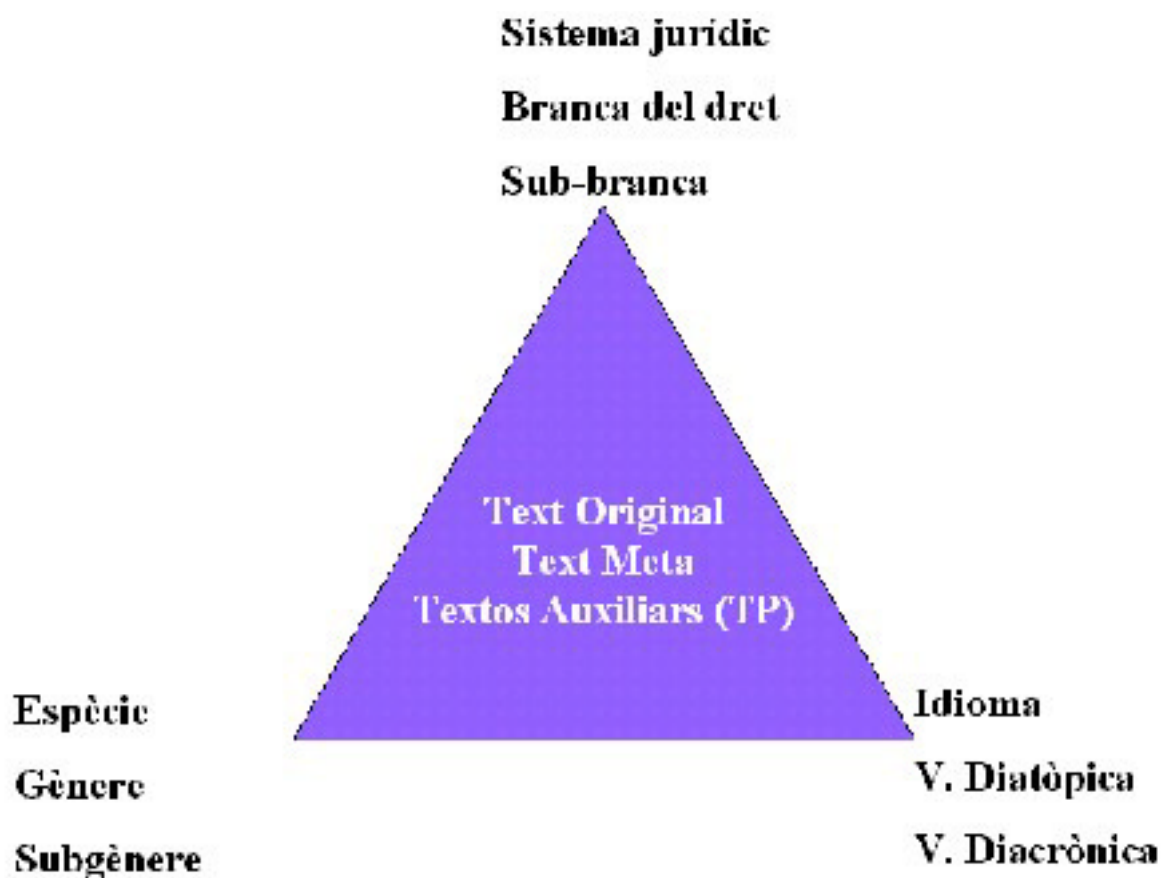

Quadre 1. Les competències traductores. Adaptat d'Hurtado (1999) i Agost i Monzó (2000)

Tanmateix, el fet de conèixer l'existència i el mètode d'utilització d'aquest corpus pot millorar la competència instrumental-professional i una fase posterior d'aquest projecte d'investigació permetrà millorar d'una manera indirecta la competència de transferència, atès que tenim la intenció d'oferir una sistematització de convencions per a la traducció jurídica.

2.2. METODOLOGIA DE CLASSIFICACIÓ

Pel que fa a la part metodològica de la pregunta (*com ens agradaria trobar organitzats els textos?*), la resposta no va ser pas ni tan immediata ni tan unànime i es va començar per intents de classificació on la qüestió més conflictiva reia en quins aspectes havien d'entrar en la jerarquia i com conjuminar-los. Aquesta herència grega d'una estructura de pensament lineal va contribuir més que no ens imaginàvem a alentir el ritme de treball, fins que es va obrir pas una idea tridimensional emmarcada pel sistema jurídic, el gènere textual i l'idioma d'expressió. Val a dir que aquesta classificació de textos no pretén estructurar la realitat, sinó que busca oferir una eina pràctica per caracteritzar textos amb vistes a recuperar-los.

Quadre 2. Estructura de recerca de textos dins del corpus.

Una estructura com aquesta permetia dissenyar dos tipus de recerca. L'una, per la qual ens sentíem més atrets, era que l'usuari ens facilités les dades del document que havia de traduir i de la llengua a la qual l'havia de traduir (llengua meta) a fi d'oferir-li la documentació més adient. Aquests materials eren, en concret:

1. textos paral·lels (TP), és a dir, textos d'un gènere anàleg en la llengua meta (LM),
2. textos meta (TM), això és, traduccions del mateix gènere a la llengua meta,
3. també una sèrie de textos auxiliars (TAux) o de repertoris bibliogràfics on podia trobar-ne,
4. una anàlisi del gènere en qüestió amb esment de les qüestions jurídiques rellevants, la descripció de la macroestructura,
5. un llistat de glossaris afins, així com també una referència a gèneres considerats afins bé perquè solen traduir-se conjuntament o perquè provenen generalment del mateix client.

Tanmateix, ens vam adonar que, tot i que no proposàvem la documentació per caprici, sinó que ens basàvem en la nostra experiència, els fonaments no eren suficients: potser oferíem material ajustat al nostre mètode de treball però allunyat de les expectatives de l'usuari final i, amb això, coartàvem l'autonomia del traductor. Així doncs, vam decidir adoptar un altre sistema de recuperació

de documents en una primera fase i incorporar un formulari a la web de la base de dades perquè el professional que la utilitzava pogués comunicar-nos en un procés interactiu quina era la mena de material que desitjava obtenir. Amb aquesta informació estadística podríem oferir més endavant un programa d'ajuda al traductor jurídic especialment dissenyat amb aquesta determinació de necessitats.

3. CRITERIS DE RECERCA DEL CORPUS

Així doncs, amb aquesta nova orientació vam desmarcar la possibilitat d'endegar la recerca amb el text original i preferíem deixar que el professional marqués les coordenades específiques dels textos que necessitava. En organitzar els criteris de recerca havíem de tenir en compte també les possibilitats que ens oferia la informàtica i, més en concret, el llenguatge html, sobre el qual bastim tota la base de dades. En la segona variant proposada, el traductor ha de triar, en primer lloc, el sistema jurídic on vol emmarcar el text, la qual cosa li delimita les opcions pel que fa a la branca del dret i a les subbranques temàtiques. Tot seguit, troba possibilitats pel que fa al gènere, les quals també depenen del sistema jurídic escollit; a més a més, en aquesta mateixa secció pot elegir també el subgènere.

En tercer lloc, accedeix al grup de recerca per idioma on pot triar-ne un d'una llista desplegable (anglès, català, espanyol, alemany i francès), alhora que defineix si ha de ser un TO o un TM; aquest bloc incorpora la possibilitat de cercar tan sols aquells textos que tinguin una traducció en la base de dades a uns idiomes determinats. Finalment, un nou apartat permet cercar per criteris aplicables a casos molt concrets. Aquí s'inclouen camps com són els mots continguts en un text, l'any de redacció (exacte o aproximat), el responsable del document o les dades editorials.

Amb això, el que el traductor obté són les fitxes d'un o més textos, originals o traduïts, amb les dades d'identificació del document (sistema jurídic, branca i subbranca del dret; espècie, gènere i subgènere; idioma i varietats d'usuari possibles) i un text meta en aquest mateix idioma (traduït a partir de textos redactats originàriament en els diferents idiomes de la base); a més a més, troba enllaços a textos auxiliars pel que fa a les qüestions jurídiques relacionades amb el tema, les anàlisis textuais del gènere, els comentaris a les traduccions i també glossaris monolingües o bilingües connexos. Arran del resultat, el traductor pot consultar el text íntegre del text o dels textos que li interessin i, gràcies al disseny de la web, pot fins i tot visualitzar dos textos alhora per contrastar-los.

4. DISSENY DEL CORPUS I SISTEMA DE CLASSIFICACIÓ

Això no obstant, des d'una perspectiva de gestió i arxiu calia també dissenyar una estructura lineal que, tot i tenir en compte qüestions de la pràctica de la traducció, es fonamentés en la pràctica documental. En aquest sentit, el treball va estar força més enfocat gràcies a les nombroses publicacions que tracten el tema i, naturalment, a la tradició que en la nostra cultura tenen les biblioteques.

D'antuvi, ens vam interessar pels sistemes de classificació documental, per a la qual cosa vam comptar amb l'ajuda del Servei de Documentació de la Universitat Jaume I.³ Vam veure que el sistema de tesaurus⁴ no ens servia per a l'organització, tot i que es podia aprofitar per a la recerca per descriptors (secció número 4) i, pel que fa a les classificacions temàtiques, vam considerar les dues més importants, la decimal (CDU) i la confeccionada per la biblioteca del congrés dels EUA (LCC). La diferència bàsica entre aquests dos sistemes és que el primer és deductiu, té una ànsia

universalista i es dissenya arran d'una concepció únicament temàtica (malgrat que tracta altres aspectes mitjançant codis auxiliars). Per contra, la LCC és una classificació feta a partir de la documentació continguda en la biblioteca més gran del món, presenta, per tant, un enfocament inductiu, aplicat a un cas concret i barreja criteris geogràfics, formals i temàtics. Malgrat l'abast que aquesta plantejava, el concepte d'una classificació inductiva no ens convenia, però vam arribar a la conclusió que descartar aquest sistema perquè la classificació partís dels documents i no del coneixement no presentava uns fonaments justificats, atès que nosaltres no creixeríem pas més que la biblioteca del congrés.

Quant a la nomenclatura que utilitzen les dues, és més senzilla la de la CDU per a la classificació dels grans blocs de matèries, però arribats als auxiliars, amb els quals es fa referència a qüestions com són el lloc, l'idioma, la forma, el punt de vista, etc., es complica bastant amb parèntesis, punts, guions, signes d'igual i apòstrofes. Si tenim en compte que el que buscàvem era una nomenclatura per classificar arxius (format html) havíem de pensar que ordenar-los seria força incòmode tant per a nosaltres com per a l'usuari que decidís descarregar-los. A més a més, es tracta d'un sistema on la nomenclatura limita la classificació, per comptes d'adaptar-se aquella a aquesta, amb la qual cosa o bé es constreny el material que es gestiona o es repeteix, si arriba el cas, un mateix codi per a dos documents diferents; possiblement aquesta és una de les raons per les quals les biblioteques que escullen el CDU hagin de variar el model establert per adaptar el sistema a les seves pròpies necessitats. En canvi, en la LCC l'únic que s'utilitza, a més de lletres i xifres, són punts i és també molt més senzill incorporar-hi dígits per a l'idioma, a banda del fet que determina d'antuvi les coordenades espacials (en el nostre cas, el sistema jurídic). Ensenms, es produeixen tota una sèrie de coincidènciesafortunades amb els criteris que ens havíem plantejat.

4.1. LA CLASSIFICACIÓ DE LA BIBLIOTECA DEL CONGRÉS

Val a dir que la LCC té un abast mundial, tot i que a l'Estat espanyol l'ús que se'n fa és bastant limitat.⁵ S'ha dissenyat especialment per a la biblioteca del congrés dels Estats Units d'Amèrica, que abans d'aquesta va utilitzar també altres classificacions força més simples. Crida l'atenció, per exemple, que es comencés amb una taxonomia basada en les dimensions del suport (una qüestió que encara té certa representació en l'actual) i que la primera catalogació amb criteris de contingut, després del canvi de seu del parlament, tingués per fonament la divisió del coneixement de Francis Bacon, el qual tractava, d'una banda, l'enteniment humà i, de l'altra, la teologia, tot i que dintre del primer grup distingia també història, poesia i filosofia.

Per sort o per desgràcia, la feina feta fins el 1814 es va perdre en un incendi que destruï la biblioteca. Es va poder continuar, però, gràcies a Thomas Jefferson qui, amb una col·lecció personal de 6.487 volums, va oferir-se a vendre aquests documents al congrés. El cas és que amb els exemplars es va incorporar també el sistema de catalogació, lleugerament adaptat, on es contemplava per primera vegada la distinció de zones geogràfiques per caracteritzar el contingut de l'obra. El que va canviar radicalment amb el traspàs respecte al sistema del que havia estat president dels Estats Units d'Amèrica del Nord va ser la nomenclatura. Fins llavors, s'havia adoptat un sistema fraccionari on l'exponent indicava el bloc temàtic i el subíndex feia referència al número del llibre segons l'ordre d'incorporació al corpus. Ainsworth Rand Spofford, però, va decidir incorporar un sistema *topogràfic*, on l'exemplar rebés el número d'acord amb la situació pertinent dintre de la biblioteca. Aquest és precisament un dels trets decisoris per a l'adopció d'aquesta classificació per al nostre corpus de gèneres, ja que compartim la necessitat d'ordenar els textos i les carpetes d'arxius es poden considerar anàlogues a les sales d'una biblioteca.

El sistema actual de classificació es va adoptar cap a les darreries del segle XIX i alguns blocs temàtics individuals no es van desenvolupar fins a la segona meitat del segle XX. En concret, el que ens interessa (la *K*, dret) es va formar en un període de vint-i-vuit anys, entre 1969 i 1997. A més a més, el dret català va haver d'esperar fins fa pocs anys perquè la Universitat Pompeu Fabra se n'encarregués. De tota manera, aquesta modificació no apareix en els catàlegs *oficials* de la classificació (de manera que el dret català queda completament subsumit en l'espanyol). Comptat i debatut, el sistema és prou meticulós i flexible per permetre-hi modificacions que, de fet, són contínues en tots els àmbits.

4.2. ESTRUCTURA I ADAPTACIÓ DELS SISTEMES DE CATALOGACIÓ TRADICIONALS AL NOSTRE CORPUS

Passem ara, però, a explicar els fonaments d'aquesta classificació. La LCC divideix el coneixement en grups designats amb una lletra (*K* per al dret) i, dintre d'aquests grups, es prioritzen les zones geogràfiques que, en el nostre cas, determinen el sistema jurídic (p.ex. una designació que comença amb *KF* correspon als Estats Units i *KKTC* a Catalunya); arran d'aquesta divisió, sorgeixen branques temàtiques distintes per a cada agrupació, identificades amb un màxim de quatre xifres que poden anar seguides d'unes altres dos amb notació decimal, és a dir, separades per un punt; el fet que cada sistema jurídic compte amb una subdivisió diferent, al nostre parer, resulta essencial per oferir una imatge verídica de la realitat i evitar equivalències artificioses entre, posem per cas, *law of tort* i *dret civil*. No obstant això, pensant en el sistema informàtic d'arxiu, no podem permetre oscil·lacions en el nombre de xifres incloses, per la qual cosa hem d'adaptar aquesta qüestió i la branca temàtica *123* passarà a dir-se *0123*.

Hem de remarcar que, de nou, coincidim amb la LCC en la importància que confereix al sistema jurídic, ja que la nostra intenció era que aquest sigui el tret que determini tota la resta d'opcions de recerca, incloses les branques del dret i també els gèneres, atès que no podem ubicar una *hipoteca* i un *mortgage* en la mateixa zona geogràfica,⁶ ni un text en un idioma concret fora dels paràmetres espacials establerts. Tanmateix, no pretenem primfilar tant que hàgim de necessitar més de quatre dígits per especificar el tema, de manera que preservarem i ampliarem aquest sector amb la finalitat de dedicar-lo a la classificació dels gèneres.⁷

La classificació LCC continua fent referència al cognom de l'autor amb una lletra i dues xifres i, tot seguit, pot incloure una sèrie de paràmetres per determinar si es tracta d'una edició abreujada, d'un facsímil, d'una selecció, d'una crítica o d'una *traducció*. Nosaltres tan sols exposarem aquesta darrera variable per no cansar el lector amb informació que no ve al cas. Així, després de la designació d'autor, s'afegeixen dues xifres amb els significats següents:

- 12 poliglòt
- 13 traducció a l'anglès
- 14 traducció al francès
- 15 traducció a l'alemany
- 16 traducció a l'italià
- 17 traducció al rus
- 18 traducció a l'espanyol
- 19 traducció a altres llengües

Tot i que el sector corresponent a l'autor no ens interessava, era molt rellevant poder fer esment d'alguna manera a l'idioma de l'original, a més de la traducció. Així doncs, vam decidir bescanviar aquests conceptes adoptant la mateixa nomenclatura per a la llengua original que per a la traducció.⁸ Amb això, catalogariem una traducció a l'espanyol de l'original català amb quatre dígits després de punt (en concret, .1918) i val a dir que, en el nostre corpus, el 19 s'empra exclusivament per al català.

Finalment, la LCC reserva quatre dígits més, separats per un espai de la resta, a la menció de l'any de publicació, un tret que ens permet classificar amb denominacions diferents però consecutives traduccions fetes en èpoques diferents a fi d'estudiar elements de diacronia i traducció. A més a més, afegint-hi caràcters comodí (? i *) podem arxivar textos dels quals no coneixem la data exacta.

A fi d'aclarir qualsevol dubte respecte a una classificació que considerem útil, malgrat que complexa, i resumir les idees exposades fins ara, afegim alguns exemples tot seguit:

KKTC0675.999999.1900 199?

Aquest text pertany a l'àrea geogràfica *KKTC* i el tema ve delimitat per *0675*. El sector del gènere és *999999* i es tracta d'un text original (no és cap traducció, tot i que en pot tenir en la base de dades). La data de redacció no és exacta però pertany a la dècada dels noranta.

KB4675.999999.1318 198*

En canvi, aquest altre pertany al sistema jurídic britànic i té un tema diferent (*4675*). L'idioma original és l'anglès, però es tracta d'una traducció a l'espanyol. Quant a la data de redacció, l'asterisc indica que és d'una data posterior a 1980.

5. CONCLUSIÓ

Acceptant el concepte metodològic de la utilització de textos paral·lels i auxiliars en la pràctica de la traducció es presenta la necessitat de classificar-los i arxivar-los per fer-ne un ús racional. Un corpus especialment dissenyat pot complir aquesta funció si aconsegueix incorporar uns paràmetres adequats a la finalitat. Creiem que els que hem exposat en aquest article s'adiuen, d'una banda, a la recerca de textos i, de l'altra, a la gestió i arxiu d'aquests.

L'estructura trimembre escau especialment a les tasques de delimitació de criteris per a la recerca de textos, atès que permet que l'usuari aconsegueixi atermenar amb precisió el que busca. El que es pretén en una fase posterior, gràcies a la informació obtinguda dels usuaris, és que aquests criteris serveixin igualment per oferir les eines textuais necessàries per a la traducció a partir de la informació sol·licitada sobre el text original. Aquests eines es presentarien en forma de textos originals, traduccions i textos paral·lels en l'idioma especificat, textos auxiliars o repertoris d'aquesta mena de textos, anàlisis textuais de gènere, incloent-hi sempre una imatge de les macroestructures, comentaris temàtics sobre qüestions jurídiques i glossaris connexos per a la recerca terminològica.

D'una altra banda, l'adaptació de la LCC com a instrument de classificació i gestió ens permet contemplar els trets pertinents amb una estructura lineal i, consegüentment, ens dona opció a una nomenclatura consecutiva i relativament simple per satisfer les necessitats del corpus quant a la denominació dels arxius. Els trets pertinents en aquest cas són el sistema jurídic i la branca temàtica, el gènere, l'idioma original i el de la traducció, com també la data de redacció.

Queda per explicar la classificació de gèneres adoptada i el sistema informàtic utilitzat per fer factible una base de dades d'aquestes característiques, com també un ús ràpid i orientat de les possibilitats que ofereix. Esperem, tanmateix, que aquesta hagi estat una exposició bastant clara del nostre projecte que desperti l'interès del lector i la curiositat per seguir els nostres avenços.

6. BIBLIOGRAFIA

- AENOR, *Publicaciones técnicas* (en línia), Madrid, AENOR <http://www.aenor.es/cat_publicat98_12.htm> [Consulta 1 d'abril de 2000].
- Agost, R.; Monzó, E. (2000), *Teoría i pràctica de la traducció general, Espanyol-Català, Castelló*, Universitat Jaume I.
- Borja Albi, A. (1999), “La traducción jurídica en España al torno del milenio”, *Perspectives: Studies in Translatology*, 7:2, Copenhaguen, 199-208.
- Borja Albi, A. (2000), *El texto jurídico inglés y su traducción al español*, Ariel, Barcelona
- Castellà, J.M. (1992), *De la frase al text*, Empúries, Barcelona.
- Hurtado Albir, A. (1994), “Modalidades y tipos de traducción”, *Vasos comunicantes*, 4, Madrid, Granada.
- Hurtado, A. (1999), *Enseñar a traducir. Metodología en la formación de traductores e intérpretes*, Edelsa, Madrid.
- Library of Congress, *Library of Congress Classification Outline* (en línia) Washington, Library of Congress, <http://lcweb.loc.gov/catdir/cpso/lcco/lcco_k.html> [Consulta 1 d'abril de 2000].
- Library of Congress, *Library of Congress Implements New Standardized Form Division Tables for K Classification Schedules* (en línia), Washington, Library of Congress, <<http://lcweb.loc.gov/catdir/cpso/ktables.html>> [Consulta 1 d'abril de 2000].
- Macià, Mateo (ed), (1998), *Manual de documentación jurídica*, Madrid, Síntesis.
- Mai Chan, Lois (1990), *Immroth's Guide to the Library of Congress Classification*, Englewood, Libraries Unlimited.
- Miller, C. (1984), “Genre as social action”, *Quarterly Journal of Speech*, 70, Newbury Park, 151-167.
- Monzó, Esther (2000), “Estudi fraseològic de fórmules jurídiques dins de l'àmbit legislatiu”, *Actes de les Jornades de Fraseologia Comparada*, Universitat Jaume I, Castelló (en premsa).
- Swales, J. (1990), *Genre Analysis: English in Academic and Research Settings*, Cambridge University Press, Cambridge.

ANOTACIONS

* Esther Monzó Nebot (monzo@trad.uji.es) és traductora jurada anglès-català i castellà-català i becària FPI de la Generalitat Valenciana pel projecte GV98-09-113 al Departament de Traducció i Comunicació de la Universitat Jaume I, on s'insereix en el grup d'investigació en traducció jurídica i imparteix classes de traducció jurídica anglès-català.

† Anabel Borja Albi (borja@trad.uji.es) és traductora jurada anglès-espanyol i professora de

traducció jurídica anglès-espanyol en el Departament de Traducció i Comunicació de la Universitat Jaume I, on s'insereix en el grup d'investigació en traducció jurídica.

- ¹ En l'estudi de la traducció els termes *text paral·lel* i *text auxiliar* s'empren en diferents marcs teòrics, però no se'n diferencien els significats; això no obstant, nosaltres defensem l'especificitat dels textos paral·lels i preferim tractar-los per separat. Així doncs, amb *text auxiliar* fem referència a la documentació que serveix d'ajuda al traductor per qüestions lingüístiques o temàtiques, però que no li ofereix informació sobre les convencions de gènere en la cultura meta.
- ² Hi ha molta bibliografia sobre el concepte de gènere (Borja, 2000; Castellà, 1992; Hurtado, 1994; Miller, 1984; Swales, 1990), però, per si de cas el lector no hi estigués familiaritzat, li direm que un gènere és el vehicle de comunicació usual en una situació social determinada, fossilitzat quant a continguts i estructures arran de la recurrència de textos semblants (els textos serien els individus que representen un gènere).
- ³ Volem agrair especialment la col·laboració de Vicent Falomir, Elvira Aleixandre i Paloma Garrido.
- ⁴ Un tesaurus és un conjunt controlat i dinàmic de termes que mantenen relacions semàntiques i genèriques i que s'apliquen a un camp particular del coneixement. A Espanya es va presentar el primer tesaurus jurídic complet el 1997, elaborat per l'Institut de Ciències Socials del Consell Superior d'Investigacions Científiques.
- ⁵ D'acord amb la informació que ens ha proporcionat el Servei de Documentació de la Universitat Jaume I, s'utilitza a la Universitat Pompeu Fabra, a la Universitat Jaume I, a alguns centres de la Universitat Autònoma de Madrid, a la Universitat Catòlica d'Àvila i també a algunes biblioteques de la Fundació Joan March.
- ⁶ Sabem que això pot resultar sorprenent, però cal tenir en compte que hi ha grans diferències entre gèneres tradicionalment considerats *equivalents* i que nosaltres preferim caracteritzar com *anàlegs*. Creiem que el lector podrà entendre el nostre punt de vista si pensa en una *junta de portaveus* i en una *conferència de presidents*, atès que en el primer cas o gènere s'imagina clarament un context estatal, mentre que en el segon aprecia d'antuvi que es tracta d'un marc comunitari.
- ⁷ No exposarem ara aquesta classificació perquè preferim que el lector pugui accedir a una explicació extensa i no constrenyida per les limitacions d'espai que ara ens imposen.
- ⁸ Tanmateix, en un principi, havíem considerat la possibilitat d'utilitzar la norma ISO-639, per al qual *espanyol* seria *es*, *català* seria *ca*, *anglès* seria *en*, *francès* seria *fr* i *alemany*, *de* (les dues primeres lletres de la designació de l'idioma en la llengua original). No vam veure, però, la necessitat de modificar més enllà la LCC, atès que la norma ISO no oferia pas més avantatges que el sistema incorporat ja en la classificació del congrés i l'únic que veiem que podia canviar era l'ordre de prelación dels idiomes, que no era una de les nostres preocupacions.